

KÖZÉRDEK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetés:
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - 6 "
 negyed évre - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: centiméterenként 6 fillér. Többszöri hirdetés árkedezményben részesül.

Nyitvány sora 40 fillér.

Közoktatásügyi program.

(Ü. L.) A Zichy János gróf kultuszministerségéhez kötött remények beváltak. Nagyszabású programbeszède, mit most tárgyalásakor tartott, beigazolták a személyébe vetett bizalmat. A nagyszabású beszède elején gyönyörű szavakkal fejtegette a nemzeti kultúra ápolását, evégből kulturpolitikájának alap gondolata: mindenekelőtt a magyarság szupremációját biztosítani „kulturpolitikám minden törekvéseben; ezen ország kulturáját más szellem, mint a magyar, mint a keresztény szellem, mint a demokratikus szellem, nem legheti át.“ Igaza van Zichy miniszter ezen kijelentésének, mert a kultúra a szabad szellem istápolója, a kultúra a felekezeti türelmetlenséget nem ismeri, — és nem következik a nemzetiségeknek az elnyomása, mert hiszen a kultúra nem az elnyomásnak a jegyében született, — a kultúra sohasem nyomott el, a kultúra csak felemelt.

Részletesen vázolta programjában a tanítók és tanárok státuszrendezését, a fizetésrendezést. A középiskolai tanárok státuszrendezésére vonatkozólag 1909-ben contemplált óraszámemeléslről elfog tekinteni és ezt inkább a tanárok létszámának a szaporításával akarja rendezni, viszont a középiskolai, felsőbb leányiskolai, felső kereskedelmi iskolai és tanítóképzési tanárok fizetésrendezését beakarja fejezni az egész vonalon 1912-ben. A szolgálati időt azonban 35 évre terjeszti ki az eddigi 30 helyett, de ezen kiterjesztés csak azon tanárookra fog vonatkozni, akik ezután fognak kinevezetni. Az egyes intézetekben rendes hittanárt fog kinevezni. Jóleső örömmel olvastam a miniszter beszédéből, hogy rendezti a néptanítók és óvónők fizetésrendezését. Mert ha nem is tartja a miniszter azt megengedhetőnek, hogy a tanítók fizetéséről szóló törvény megint revizio alá essék, de a tanítók lakpénzen fog segíteni, hogy továbbra megfelelő segílyt kapjanak. E célból már a jövő évi budgetbe fél millió koronát fog felvenni a tanítók állandó lakbérsegélyezésére. Az óvónők fizetése rendezésében eddigelé sajnós semmi sem történt!... De amíg ez véglegesen megtörténne, addig is a miniszter akar helyzetükön segíteni. És pediglen azért, hogy részben 300, részben meg 340 koronára egészíti ki, a 240 koronát kapó óvónő dajkátartási átalányát.

Melegen szólt a miniszter a harmadik egyetem felállítása érdekében, kerüve az azt elnyerő város megnevezését. De ugy a harmadik mind az azután felállítandó egyetemetek kizárólag államiak kívánja. A harmadik egyetemnél is a teljes egyetemnek a hiva és nem helyesli a csönka egyetem ideálját. Kiterjeszkedett a jogi oktatás reformjára is

és az iskolán kívüli oktatásra. Különösen fontos ez utóbbi, mely utóbbinak széles szerve alapon való tovább fejlesztése keretében kezdeményezte az igazságügyi és közigazgatási tisztviselők továbbképzését is, amely különösen a külföldön rendkívül érdeklődés tárgya és amelyre ott is igen nagy súlyt fektetnek. Irányadó az a szempont, hogy az irok, az ügyészek és a közigazgatási tisztviselők állandóan tudomást szerzhessenek a tudományok fejlődéséről és hogy mindég, ismerősek maradjanak az életviszonyokkal és intézményekkel, amelyek az ő intézkedésük körebe esnek. „Ezt én — mondá a miniszter — szociális szempontból oly nagy fontosságúnak tartom, hogy gondoskodni akarok egy ilyen továbbképző tanfolyamnak már az ősszel való megnyitásától.“

Szíveljek meg a szülők a miniszter azon figyelmeztetését, hogy a tudományos pályák nagyon tulzsufoltak, ugy, hogy alig lehet a diplomással ellátottakat elhelyezni, arra figyelmezteti Zichy a közvéleményt, hogy az ifjakat inkább a gyakorlati pályákra küldjék — másrészt megfogja tenni az intézkedést, hogy különösen a középiskolák alsóosztályaiban a tanárok szigorubb mértékkel merjenek, hogy selejtezzen ki azokat, akik nem oda valók. A tulzsufaltság ellen is lesz segítve részben az eddigi parallel osztályok felállításával, de szükség esetén új középiskolák létesítéséről is fog gondoskodni és elsősorban a reáliskolák szaporításáról. Oda akarja vinni a dolgokat, hogy egy tanár alá az alsóbb osztályokban legfeljebb 40 és a felsőbb osztályokban legfeljebb 30 ifju osztassék be. Az ifjuság tulterheléséről meg az a neze, hogy a középiskola anyaga felette nagy!... Van benne lenyeges és hasznos dolog, de van benne nagyon sok, ami nem okvetlenül muhatatlanul szükséges. Ekkora anyagot az atlagos tanuló az anyag terjedelménél fogva nem tud magában feldolgozni. És így nem jut idő sem a tanítás szempontjából oly fontos magyarázásokra, sem a tanulásra, a haladás szempontjából oly fontos ismétlésre. Innen ered az ismeretek hiányos volta, a lenyegesnek a lenyegtelenül való összekeverése, ami azután a tudás rendszertelenségét idézi elő. „És elő áll — mondá a miniszter — egy sajátos ellentmondás: egyrészt a tulterhelés és másrészt a tanulás eredménytelensége“. Zichy ezen segíteni akar, mert elve: kevesebbet, de jobban!... A tulterhelést magát két okra vezeti vissza. Az egyik a tankönyvek anyagának tulterhelésében rejlik, miért is neze szeriat a tankönyvek revizioja okvetlenül szükséges. A másik ok a tanításnak bizonyos mértékig való rendszertelensége, e végből szükségesnek tartja a tanárképzést minel intenzivebbé tenni, mert hogy az a gyermek vagy ifju jól tanulhasson, szükséges,

hogy a tanár őt jól, okosan és öntudatosan tanithassa, hogy képes legyen elválasztani a lenyegét a lenyegtelenül és — ez a fő — az atlagos tanuló tanára az előadás keretén belül meg tudja konstruálni a succust, a kivonatát annak az anyagnak, mely tulajdonkép lenyeges részét képezi az oktatásnak. „Ha ilyen módon fog — mondá Zichy — folytatni a tanítás a középiskolában, akkor a tudás mindenesetre a közepes ifjúnál is rendszeresebbé fog válni és a tulterhelés talán kiküszöbölhető lesz“. Kijelenté Zichy, hogy foglalkozik a középiskolák reformjával, amelyet a polgári iskolák reformjával egy időben óhajtana megvalósítani, de előbb a szakkörök véleményét hallgatja meg. Óhajtja továbbá belevinni a középiskolák tananyagába a társadalmi tudományokat és a gazdasági tudományokat is, különösen a politikai földrajz és a történelem révén, de anélkül, hogy ezzel a tananyag megszorítottassék és kibővítettassék. Foglalkozik a kézi ügyességet terjesztő műhelyeknek a középiskolákba való beállításával. Az ilyen műhely pihenteti az ifjuságnak a szellemét, másrészt az ipari munka iránti tiszteletet növeli. A testedzésre amidőn figyelmet fordít a középiskolákban, nem hiva a szisztematikus tornázásnak és sokkal üdösebbnek tartja egészségi szempontból is, ha az ifjuság mennel több szabad időt mozgással tölt el, a szabadban való játszással. És ezért odáig megy el, hogy az előadási órák háromnegyedórára szorítottassanak össze, hogy így egy egész negyedórát mozoghasson a gyermek a szabad levegőn. A népiskolákról is behatóan nyilatkozott, a népiskolák államosítását hangoztatá. Az ily iskolák szaporításánál arra fog törekedni, hogy a lakosság kereseti viszonyaihoz képest és azoknak megfelelőleg szaporítottassanak. Ennek megfelelőleg akarja szaporítani a gazdasági ismétlő-iskolákat, az iparos-iskolákat és a kereskedelmi tanfolyamokat. A gazdasági népoktatásról újabb törvényjavaslatot terjeszt elő, jelzé továbbá azt is, hogy az elemi népiskolai tanító- és tanítónőképzésről és képesítéséről, valamint a tanítóképző intézetek feletti szakfelügyeletről a törvényjavaslat készen áll és ezt, mihelyt lehetséges, le fogja tenni a Ház asztalára. És különösen fontos a miniszter azon kijelentése, hogy nagy gondja lesz a kisedőväs nagyfontosságú kérdésére, igen helyesen ezt tartja a nemzeti kultúra fundamentumának. Ezért a kisedővökat a jövőben a lehető legnagyobb mértékben szaporítani óhajtja és a legszélesebb alapokra fekteti és lehetőleg szerves összefüggésbe hozza a népiskolákkal. Egyuttal jelzé, hogy az erre vonatkozó új törvényjavaslat már szintén elkészült.

Ezután áttért az Operaház és Nemzeti Színház ügyeire, de amiknek ismertetését

mellőzhetem. A szépművészetek ápolásáról is beszélt, egy magyar művészi tradíció kifejlődését óhajtja szolgálni. A pornographia ellen azonban küzdeni fog, jelentkeznek az akár az irodalom nevében, akár a művészet köntöskéiben.

A katolikus autonómiát megvalósítja a legszabadelvűbb alakban. „Erős meggyőződésem — mondá a miniszter — hogy a katolikus autonómia közszabadságainknak egy nagyon erős bástyájául szolgál s ebből kifolyólag kell, hogy azt minden objektív gondolkodó ember, bármely felekezethez tartozzék is, örömmel üdvözölje, mint amely az egyik államfentartó tényező: a katolikus egyházat az autonómiával bíró többi felekezetekkel e tekintetben egyformává fogja tenni.” És így rendezni óhajtja, az egyházak szerzett jogainak tiszteletben tartásával, a pápi szolgálmányok megváltásának a kérdését is. Ez egy nagy szociális természetű akció! . . . Mert a párber megváltása nagy fontosságú! . . . A párber egyrészt igen nagy teher, egyenlőtlen mértékben nyomja a nép vallait, különösen az ezen tartozás behajtásánál divó eljárás igen sok keserűséget vált ki, ami nagyon károsan befolyásolja a hiteletet. A protestánsokra nézve az 1848: XX. t.-cz. az autonómia tiszteletben tartásával folytatólagosan vegre fog hajtatni.

A hatalmas programbeszéd vége tiltakozott azon szellemi áramlat ellen, amely a tekintelyt tagadja, amely a nevelésből a vallás erkölcsi elveket ki akarja rombolni, amely a tradíciókat le akarja rombolni, történelmi jogokat nem akarja ismerni és egy erkölcsi nihilizmus és internacionizmus fele akar vezetni. Emelkedett hangon jelenté ki Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter, hogy a rendelkezésére álló eszközökkel oda fog hatni, hogy ne sodortassék ez az amúgy is sokat szenvedett nemzet az erkölcsi dekompozíció útjára. Általános helyeslés, eljenzés és taps kísérte ezen szavait a parlamentben! . . . Ez azonban nem azt jelenti, mintha elakarna zárkózni a modern korral járó egészséges lég-áramlattól. Ez nincs szándéka Zichy miniszternek, jól tudja, hogy ha szellemileg élni akarunk, magunkba kell szívnuunk a kor szellemét, amelytől bár tele van bacillusokkal, nem kell félni, hanem a szervezetet magát kell megerősíteni. „Én kulturánkat — mondá Zichy — erkölcsi és pozitív alapra akarom fektetni, magasabb régiókba akarunk szállani a kultura terén és pedig azért, hogy mennél üdőbb, mennél egészségesebb és tisztább levegőt szívhasson magába a nemzet.”

És ezzel bevégeztem a nagyszabású beszéd ismertetését. Ha hosszas voltam, menthető a tárgy nagyságával, valódi élvezet az ily program olvasása és diszére válik a magyar közoktatásügynek a szabadelvű s erős nemzeti érzületért. Ezen beszéd is bizonyítja a Hederváry-kormány szabadelvűségét és czéltudatos közoktatásügyi politikáját. Nem a sötétben való ugrálás, hanem megfontolt kormányzat a közoktatásügyünk terén. Szeretettel ápolja Zichy János gróf a fontos tárczája kezelését, nyugodtak lehetünk misz-sziója teljesítésében, a magyar kultura előbb-viteleiben. Ily uton haladva, kiépítődik a a modern magyar nemzeti állam.

POLITIKAI HIREK.

A Hederváry-kormány a képviselőház f. hó 23. ülésében előterjesztette a véderő reformjáról szóló törvényjavaslatát.

A miniszterium négy törvényjavaslatot tett le a Ház asztalára. A javaslatok a következők:

1. Törvényjavaslat a véderőről.
2. Törvényjavaslat a honvédségről.
3. Törvényjavaslat a közös haderő katonai bünvádi perrendtartásáról.
4. Törvényjavaslat a honvédség katonai bünvádi perrendtartásáról.

A kormány javaslatát röviden a következőkben ismertetjük:

A véderőről szóló 1889-iki törvény, mely 1899-ben lejárt és azóta csak évről-évre hosszabbított meg, az időközben megváltozott viszonyok folytán elavult és gátjául szolgál a fegyveres erő oly fejlesztésének, amilyent a modern hadviselés megkíván. Több, mint egy évtizede provizóriumban élünk és a katonai kérdéseket szinte állandóan a politikai küzdelmek homlokterében látjuk. A most előterjesztett új törvényvel a kormány most hosszú időre rendezni óhajtja a véderő fejlesztését. Az új törvényjavaslat tárgyilagos megbíralása alapján megállapíthatjuk, hogy azt igazán modern szellem leugi át. Az új védtörvények a rideg katonai álláspont fölé emelkednek és a legnagyobb mértékben tekintetbe veszik az állami, társadalmi és gazdasági élet érdekeit is. Humánus rendelkezései megóvják és gondozzák úgy az egyéneknek, mint a nemzeti kulturának érdekeit.

Az új véderőjavaslat legkimagaslóbb intézkedése, hogy a katonai szolgálat terhének csökkentése érdekében a rövidebb tényleges szolgálati időt hozza be. A rövidebb szolgálati időnek természetes következménye, hogy a jelenlegi ujonczlétszámot fel kell emelni. Mert ha azt akarjuk, hogy két évi szolgálati idő mellett ugyanannyi ember álljon rendelkezésre, mint a három évi szolgálati idő mellett, úgy a béke-létszámot természetesen fel kell emelni.

A közös haderő ujonczlétszáma	
jelenleg	108.100 fő
Ebből Magyarországra esik	44.076 fő
A honvédség ujonczjutaléka	12.500 fő
Magyarország tehát összesen	56.576

Az új javaslat szerint	
A közös haderő ujonczlétszáma lesz	159.500 fő
Ebből Magyarországra esik	68.187 fő
A honvédség ujonczjutaléka lesz	25.000 fő
Magyarország tehát a jövőben	93.187

Az évi ujonczlétszám emelés Magyarországra ilyenképpen, már a honvédséget is beleértve, 36.611 ujonczot tesz ki.

A fölemelt ujonczjutalékokat annál könnyebben ki fogjuk állíthatni, mert a mai törvény mellett átlag 30.000 volt évenként Magyarországon a fölös számuak mennyisége, akiket a póttartalékba osztottak.

Katonai büntető eljárásunk eddig nem alkotmányos uton létrejött törvényvel, hanem legfelsőbb haduri és egyéb rendeletekkel volt szabályozva, amelyek egy részének eredete még Maria királynő idejére nyulik vissza. Maga az eljárás ma inquisitorius irásbeli és titkos. A vizsgálóbíró egyszersmind ítélobíró és látja el a vádló és a védő funkcióit is. Perorvoslatnak csak ritka esetben van helye.

Amint ezekből látható, katonai büntető eljárásunk teljesen elavult, mert a modern

jogelvek az alapos és részrehajlatlan igazságszolgáltatás érdekében azt követelik, hogy a vádolás és a védelem, továbbá a vizsgálóbírói és az ítélobírói funkciók más-más egyénre bizassanak s maga az eljárás a nyilvánosságnak, valamint a szóbeliségnek és a közvetlenségnek elvén alapuljon, s a bíróság az eléje idézett vádlottnak, tanúknak és a védő meghallgatásával hozza meg ítéletét és hogy az elsőfoku ítélet ellen felfüggesztő határu perorvoslatnak (fellebbezésnek, semmiségi panasznak) is helye legyen, hogy az elsőfokban netalán elkövetett bírói tévedések korrigálhatók legyenek.

Közjogi igazságszolgáltatási és katonai szempontból egyaránt nagy jelentősége van tehát a katonai bünvádi eljárás reformjának, amelyre vonatkozólag a honvédelmi miniszter tegnapelőtt két törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé. Az egyik a „közös haderő” (közöshadsereg és haditengereszet), a másik, a „honvédség” katonai bünvádi perrendtartásáról szól.

A tárgyalás, mely a szóbeliség és közvetlenség elvének érvényítése mellett folyik le, nyilvános lesz. A közös haderő Magyarországon föllállított daudár- és hadosztálybíróságainak, valamint a haditengereszet hasonló bíróságainál a kihallgatás és tárgyalás nyelve, ugyszintén a határozatok szóbeli kihirdetésének nyelve a magyar. Csupán egy kivétel van e szabály alól s a tárgyalás a közös haderő szolgálati nyelvén folyik, ha a vádlott magyarul nem tud, de a szolgálati nyelven beszélni tud, — de még az esetben is jogában áll mindazoknak, akik a közös haderő tenyleges katonai egyénei közé nem tartoznak, köztük a védőnek is, a magyar állam nyelvét kihasználni.

Az elsőfoku ítéletek ellen perorvoslatoknak (fellebbezési és semmiségi panasznak) van helye. Másodfoku bíróság a legfelsőbb katonai, illetve a honvédségnél: legfelsőbb honved törvényszék.

A törvény egyik legfontosabb intézkedése, hogy a közös haderőnek megfelelően a honved tüzerség felállításáról gondoskodik. A tüzerség szervezete teljesen meg fog felelni a modern elveknek. Az új törvény nyolcz kórház felállítását is tervbe veszi.

A rendes szolgálati kötelezettség a honvédségnél is két évre fog terjedni. A lovaságnál azonban kikepzési okokból a szolgálat három esztendőre fog terjedni.

A honvédség évi ujonczjutaléka 25.000 főnyi lesz, melyből két évig 21.900, három esztendeig pedig 3100 legény fog szolgálni. Az új törvény a polgárságra érzékenyen nehezedeő fegyvergyakorlatok terhet is csökkenti.

Uj tisztviselőinkhez.

Hivatalba lépésük alkalmával üdvözöljük városunk ujonnan választott tisztviselőit.

A köszönet és elismerés érzelmeit kell tolmácsolnunk mindenek előtt Nagyenyed város képviselőtestületével szemben, hogy akkor midőn városunk vitalis érdekeiről van szó, midőn városunk jelentőség teljes pillanatait éli, tisztviselői egy részét választja, félte téve minden személyi és párttekineteket, egyedül és csak is városunk érdekeit tartja szem előtt, s ezzel megvalósítani törekszik azon örökéletű római elvet, hogy: salus rei publicae suprema lex esto!

Az egyetértés és bekes együtt működés ily spontán megnyilatkozása csak fokozhatja

ujonnan választott tisztviselőink ambícióját, kik büszkének lehetnek arra, hogy a közbizalom velük szemben ily korán nyilatkozott meg, s ily fiatalon jutottak számot tevő, sőt vezető állásokhoz.

Azokban az elismerés és bizalom ily fényes megvilágítása egyszerre mint komoly kötelességeket is ró a bizalom letéteményeire.

Ezen bizalom teljes mértékben való kiérdemlése, egyeniségükhöz fűzött szép remények valóra váltása, kell hogy képezze most megválasztott tisztviselőink tulajdonképeni programját!

Eddigi működésük, lelkes fiatal koruk, szülő-, illetve nevelő- városuk iránti odaadó szeretetük bizalommal tölt el, s hisszük hogy reményeinkben csalódnai nem fogunk.

Ujjonnan megválasztott tisztviselőinknek nem szabad feledniük azt, hogy városunknál egy gazdag örökséget válságos időben vesznek át. Nagystilű, széles látókörű, vasszorgalmu elődöknek lépnek nyomdokába, kiket a gyilkos kór időnap előtt szorított le működésük teréről, s több, rövidebb ideig tartó betegeskedésük tetlenségre kárhoztattott.

Ezen nagystilű elődök szellemi örökét megacélozott ifjú tetterővel vigyék magukkal új tisztviselőink, s működésüket jellemezze minden téren a legfőbb elv: városunk és polgársága iránti odaadó szeretet!

Míg városunk életének előző évtizedeit a vagyonyújítás és takarékoság szelleme irányította, addig a mai modern korban városunktól is mind fokozottabb mértékben követeljük meg a kultura vívmányait: műveltség, közegészségügy, rendészet és szépe-szet nagyfokú megvalósítását.

Jól tudjuk, hogy a kultura nagy anyagi áldozatokkal jár, de azt is tudjuk, hogy ezen a téren még igen sok a teendő Nagyenyeden.

Épen ezért első rendű gondját kell képezze minden városi tisztviselőnek a kultura áldásos intézményeit városunkban is megvalósítani, azonban csak is azon fokban és mértékben, a mint azt városunk anyagi ereje és polgárságunk teherbíró képessége megengedi.

S most midőn hivatalba lépett új tisztviselőinket szeretetükről és támogatásunkról biztosíthatjuk, arra kérjük, hogy ezt a nemes várost, ezen város derek polgárságát vegyék oltalmukba és szeretetükbe, tekintsek magukat egy nagy család hálás és hűséges fiainak, igyekezzenek mindenkit bölcs tanácsaikkal, gyors és eredményes munkájukkal segíteni, s akkor ezen városnak nem csak hű fiait, hanem e város polgárságának segítő társait, igazi szenátorjait, sőt idővel még atyjait is lehetnek.

HIREK.

Br. Bánffy Dezső.

Bár súlyos betegsége előkészített bennünket a gyászos hírre, mégis mélyen megrendülve értesültünk s velünk együtt minden jó magyar ember, hogy br. Bánffy Dezső volt miniszterelnök s a magyar református egyház vezére, f. hó 24-dikén reggeli fél 3 órakor meghalt 71 éves korában, Budapesten.

Válságos időkben erős és biztos kézzel s mindig a nemzeti állam erősödésének útján, nevezetes sikerek közt, vezette az országos politikát. Ó

léptette életbe az egyházpolitikai törvényeket; ő rendezte világra szóló fénytel a millenáris ünnepet; erős kézzel féken tartott minden nemzetiségi izgatást; és volt ereje és bátorsága, hogy féken tartson a magyar állam életébe beavatkozni szándékozó bármi hatalmas külső faktorokat.

Politikai sikereinek, melyeket nagy erejéből és ambíciójából méltán várhatott minden magyar ember, utját vágta az első obstrukció, melyet a néppárt és a vele titkon rokonszenvező más pártbeliek indítottak ellene. Az erdélyi ref. egyházkerületnek 25 éven át volt erős akaratu, törhetetlen energiájú vezető főgondnoka, aki az egyházkerület minden ügye iránt érdeklődött és mély vallásos érzületével, egyházhoz való hűséges ragaszkodásával, fáradságot nem ismerő munkásságával, szigorú igazságérzetével és korlátlan őszinteségével nagy tekintélyt, soha el nem muló érdemeket szerzett magának.

A magyar nemzet igazi hű és nagy fiát gyászolja az elhunytban, kinek egész egyénisége tipikus megtestesülése volt a tekintélyt követelő, mégis bizalmat ébresztő, minden ízében magyar és előkelő főurnak. Legyen áldott az emlékezete! Élete és működése részletes leírását lapunk következő számában fogjuk adni.

— **Halálozás.** Cseh Margit okievelés tanítónő, Cseh Károly nyug. állomásfőnök leánya, életének 19-ik évében hosszas szenvedés után, f. hó 20-án d. u. 7 órakor meghalt. Hétfőu temeték.

— **Évzáró hangverseny** volt a kollégium disztermében f. hó 21-dikén, melyett nagy közönség hallgatott végig. Az ifjúsági zenekar két darabot játszott Weinrich Frigyes vezetése mellett, a gimn. vegyeskar eneke a programnak szinten két számát töltötte be Veress István vezetésével. Mind a zene-, mind az énekkarok szabatos és szépen színező előadása örömmel és élvezettel töltötte el az ifjúság művészi haladása iránt érdeklődő tanárokat és közönséget.

— **Első szt. áldozás.** A róm. kath. tanuló ifjúság f. hó 25-én, ma áldozócsütörtökön d. e. 8 órakor ünnepélyes isteniszteleten először járul az Ur szent asztalához. A szülőket és hivatott tisztelettel meghívom ezen ünnepélyes szertartásra. Rada, plebános.

— **A Konfirmáció-ünnepély** ma délután 10 órakor kezdődik a ref. templomban. A kollégiumból 37 fiu, a városról 35 fiu, a polg. leányiskolából 17 leány, a városról 37 leány gyermek részesül konfirmálásban.

— **Esküdtárszék tárgyalás.** A gyulafehérvári kir. törvényszéknel a folyó évben a II-ik esküdtárszék ülésszak június hó 6-án kezdődik. A folyó hó 17-én megtartott sorolási tárgyaláson kisorsoltattak rendes esküdtársak: Klein Miksa Alvincz, Luczefy Albert Tóvis, Demény József Asszonynepe, Ruzán János Mindszent, Borso Albert Kóslard, Márk Demeter Tóvis, Dunst Gyula Marosújvár, Lőrincz Károly Nagyenyed, ifj. Lázár Károly Nagyenyed, Brendusan Gyula Balázsfalva, Lázár György Kisgyógy-patak, Benedek Miklós Nagyenyed, Prekup Gábor Balázsfalva, Szilágyi Elemér Csekelaka, Ferenczy István Zalatna, Sláby Gáspár Nagylak, ifj. Kirchner Gyula Marosújvár, Kovács István Felenyed, Gáspár János Maroscsucs, dr. Dénes Arthur Marosújvár, Hal-mági Antal Nagyenyed, Albu György Felgyógy, Kovács István Ózd, Jancsó Sámuel Tóvis, Lingner György Nagyenyed, Gelb János Balázsfalva, Székely Árpád Alvincz,

gróf Teleky Ádám Felsőújvár, Mendel Jakab Balázsfalva, Finna Aladár Csekelaka. Helyettes esküdtársak: Utry János, Papiu Viktor, Jäger Tamás, Schäser Ferencz, Baruch Hugó dr., Schreiber Albert, Schermann Kálmán, Bozsó Mátyás, Neuwirth György, László Jenő dr., mind Gyulafehérvárról. Tárgyalás alá kerül körülbelül 7—8 ügy.

— **Az „Előre-dalkör“** folyó hó 28-án, vasárnap délelőtt a helybeli róm. kath. templomban tartja közadakozásból és műsoros estélyek jövedelméből beszerzett harmóniumának felszentelési ünnepét. Ünnepi egyházi beszédet mond Rada György E., róm. kath. plebános. Az „Előre-dalkör“ férfikara a felszentelés előtt Liszt F. Jubilate Deo cz. antiphonáját, vegyeskara pedig a felszentelés után Zsaskovszky F. alkalmi énekét fogja előadni. A daloskörünk iránt érdeklődőket az ünnepélyre ez uton is tisztelettel meghívja az „Előre daloskör“ választmánya.

— **Kérelem a nagyenyedi vasút-állomás főnökéhez.** Valamelyik este a Brassó felőli gyorsvonaton érkeztem a nagyenyedi állomásra. Muszáj kiszállani azonnal, mert vonatom már mozog tovább. Tehát mondom, muszáj kiszállani azonnal, amár a mellettünk levő sínpáron előtünk áll a lefele menő másik vonat. Tehát haladunk a két vonat közti szűk uton, még a villam-lámpa utban levő vastag póznája által is akadályozva; megkerüljük az előtünk álló vonatot, s nagynehezen eljutunk a kijárához. Szerencse, hogy nem botlott meg senki, mert különben bizonyára a mozgó kerek alá kerül. Régebben ilyen esetben nem volt megengedve a kiszállás mindaddig, míg a kijárat felé szabaddá lett az ut. Kérjük a helyi állomásfőnök urat, ne rendezzenek ilyen ki-és beszállásokat, egymással szembe fordított sínpárokra álló és mozgó vonatok közötti szűk utakon. Meg van annak a maga módja! Mi jámbor utasok nem vagyunk olyan gyakorlottak, mint a vasutiak; pedig ily esetekben azokat is könnyen elűti a mozgó vonat. (Beküldetett.)

* **Köszönet a részvételért.** Mindazon jó barátoknak és ismerősöknek, kik drága jó Margit leányunk temetése alkalmával nagy bánatunkban részt vettek, fogadják ez uton hálás köszönetünket. Cseh Károly és családja. 156 1—1

— **Tornaünnepélyek.** A Bethlen-kollégium főgimnáziuma folyó hó 25-én, ma csütörtökön d. u. 5 órától kezdve tornaünnepélyt tart az intézettel kapcsolatos tornakeretben a következő műsorral: 1. Hymusz. 2. Szabadgyakorlatok. 3. Mászóverseny III. o., kótya IV. o. 4. Gyakorlatok a korlátton (verseny), távolugrás V. o. 5. Gerelyvetés, súlydobás (verseny). 6. Rúdugrás, diszkoszvetés. 7. Versenyfutás I—IV. o., akadályverseny V—VII. o. 8. Kötélhúzás IV—V. o.; VI—VII. o. 9. Hátvédő VI—VII. o. 10. Szózat. Az ünnepélyre a szülőket és érdeklődőket tisztelettel meghívja az igazgatóság. A tanítóképző-intézet és a gyakorló elemi iskola tornavizsgálata szombaton (május 27-én) fog a kollégium tornakertjében megtartatni. Műsora a következő: 1. Hymusz. 2. Szabadgyakorlatok (I—IV. évesek). 3. A mintacsapat gyakorlatai a magas korlátton. 4. Szabadgyakorlatok fabotokkal (Gyakorló iskola). 5. Versenyfutás (Gyakorló iskola). 6. Gyakorlatok a nyújtón. 7. Játék (Gyakorló-iskola). 8. Távolugrás (verseny). 9. Súlydobás, diszkoszvetés. 10. Akadályverseny (I—IV. évesek). 11. Hátvédő. 12. Szózat. A tisztelt szülőket és érdeklődő közönséget ezennel meghívom a tornaünnepélyre. Fejes Áron, igazgató.

— **Köszönet.** Családom letört reménye, forrón szeretett fiam halála és temetése alkalmával nyilvánult részvétet csak ez uton tudom mérhetlen fájdalomunkban a résztvevőknek és temetésen nagy számban meg-

jelenteknek leghálásabban megköszönni, fogadják leghálásabban köszönetünket. Dezső Miklós, és családja.

* A rossz emésztés szokszor a **szivmüködést** is megzavarja. Azáltal, hogy a vérkeringést akadályozza és a testet felesleges, mérges anyagokkal terheli, befolyást gyakorol a szivmüködéésre, a miből szivszorulás, szivdobogás és más hasonló jelenségek származnak.

Mindezen jelenségekkel közönyösen állhatunk szembe, mert ezeket könnyű szerrel meg lehet szüntetni, ha reggelenként $\frac{1}{2}$ esetleg 1 bor-spohárnyi természetes **Ferencz József-keserű**-vizet iszunk. Ez a páratlan gyógyvíz a testet a felhalmozódott mérges anyagoktól alaposan megszabadítja, a vérkeringés ismét szabályossá lesz és nemcsak a szivdobogás fog megszűnni, hanem más képzelt bajok is.

* **Eladó** nyugalomba vonulás miatt 35 év óta fennálló jó meneté **fűszer-csemege kereskedés**. Czima kiadóhivatalban. 155 1-1

— **Nyilvános köszönet**. A tanítóképző intézet ifjúsági önképzőkörének pályamunkák jutalmazására Dezső Miklós borászati felügyelő úr 20 koronát adományozott. Az adományt a tanári kar nevében hálás köszönetet mondok. Nagyenyed, 1911. május 23. Fejes Áron. igazgató.

— **A balázsfalvai** „Szegény tanulókat segélyező egyesület” f. hó 28-án, vasárnap d. u. 3 órakor tartja az áll. iskola termében évi rendes közgyűlést. Targysorozata: 1. Jegyzőkönyv hitelesítés. Évi jelentés 3. Pénztári jelentés. Pénztárvizsgáló bizottság jelentése. 5. Költségeloirányzat, 6. Tisztújítás.

466—1911. vht. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1908. évi V. 436/5 sz. végzése következtében dr. Garda Kalmán ügyvéd által képviselt Balázsfalvai Takarékpénztár javára 118 kor. s jár. erejéig 1910. évi október hó 20-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján- le és felülfoglalt és 200 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: esős török-buza, 1 ló, szalma, 1 istálló nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1908. évi V. 436/8. számú végzése folytán 118 kor. tőkekövetés, ennek 1907. évi augusztus hó 25. napjától járó 6% kamatai, $\frac{1}{8}$ % váltódíj és eddig összesen 63 kor. 54 fillérben bírólíggal már megállapított költségek erejéig, Kisaknán az előjáróság házában leendő megtartására 1911. évi május hó 29-dik napjának d. e. 10 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén a becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előtérvezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatnak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

K-lt Nagyenyeden, 1911. évi április 25. napján.

Gajzágó Simon,
kir. bír. végrehajtó.

153 1-1

609—1911. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1910. évi V. 1020. számú végzése következtében dr. Müller Jenő ügyvéd által képviselt Lőb Jónás javára 544 kor. s jár. erejéig 1911. évi december hó 30-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján- le és felülfoglalt és 644 kor. 85 fillérre becsült következő ingóságok, u. m. díszített nő kalapok, virágok, tollak stbből álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1910. évi V. 1020/6 számú végzése folytán 544 kor. tőkekövetés, s járuléka erejéig bírólíggal már megállapított költségek erejéig, Nagyenyeden az alperesű úz ethelyiségében leendő megtartására 1911. évi május hó 30-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. törvény-czikk 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előtérvezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatnak s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Nagyenyeden, 1911. május 13.

Gajzágó Simon,
kir. bír. végrehajtó.

154 1-1

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetés 10 szój; 40 fillér, azon túl minden szó 4 fillér. A hirdetés bélyegdíjmentes. Levélbeli tudakozásra szívesen válaszolunk, ha póstabélyeg mellékeltek. Hirdetéseket a kiadóhivatal vesz fel.

ELADÓ

egy csak keveset használt teljesen jó karban levő motoros kerékpár

oldalkosárral felszerelve, I-ső rangu Puch-féle gyártmány, 4 lóerejű, villamos gyújtással, szij áttétellel, erős ütégép.

Megtekinthető: Nagyenyeden, Főter 33. sz. alatt Grünfeld Dávid ur udvarában. 148 1-

Egy okos fej

tudja milyen nagy előnyökkel jár a tápszerek használata; azok elsajátítása a háziasszonyok előhaladását bizonyítja.

A dr. Oetker-féle ütőpor, ára 12 fillér, helyettesíti az élesztőt, süthetünk vele kalácsot, tortát, linezi tésztát és sok mindenféle süteményt, és tésztát Használatával a tészta nagyobb kellemesebb, jobb ízű és könnyen emészthető.

A dr. Oetker-féle Puddingpor, ára 12 fillér, tejjel főzve adja a legfinomabb és a legolósabb könnyű utánételt gyermekeknek és felnőtteknek.

A dr. Oetker-féle Vanília-cukor, ára 12 f. használható a csokoládé vanillázásához, Puddinghoz, tejhez, kremekhez, mártáshoz stb., teljesen pótolja a drága vaníliát Egy csomag tartalma megfelel 2-3 rúd jó vaníliának.

Megfelelő használati utasítás minden csomagon olvasható. Minden fűszerkereskedésben kapható. Recept leírás ingyen. 200 22-26

Dr. Oetker A. Blefeld és Bács,
Nagyenyeden kapható Odor Béla gyógyszerésznél.

„Mi-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz valódi JACOBI-féle ANTINICOTIN cigarettahüvelyek fadobozban!”

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jel-
51 10-26 zéssel valódi!

Dietrich Gyula

ötvs mester és ékszerész

KOLOZSVÁR

Arany-, ezüst-, vas-, bronz-, porcellán- és fa- **régiségeket** megbízatásból vásárol, esetleg megértékel, vagy utasítást ad.

Hagyatéki árverésen mint vevő részt vesz. Arany, briliáns ékszereket, ezüst tárgyakat bármily összegre készpénzzel azonnal vásárol. Levélbeni megkeresésre azonnal válaszol. 60 26-50

Sürgőnyezim:

Dietrich ékszerész Kolozsvár.

Mosó-, vasaló és tisztító-intézet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy

mosó-, vasaló és tisztító-intézetemet

Viz-utca 6. sz. alól

Tövis-u. 16. sz. alá helyeztem át.

Elvállalok mindennemű férfi- és női ruhák, továbbá női kelengyék és kézimunkák tisztítását jutányos árak mellett.

A nagyérdemű közönség további szíves pártfogását kéri tisztelettel

Izsó Istvánné.

Nagyenyed

133 3-4

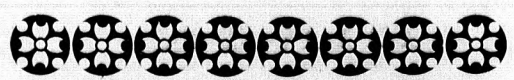
Tövis-u 16. sz

Eladó ház.

Rózsa-utca 7. szám alatt egy ujonan épült **5 emeletes ház eladó.**

Értekezhetni ugyanott. 48 23-

TÖBB PÉNZE

akkor lesz, ha nélkülözhetetlen, olcsó és

tartós szőttesárukat

csak a nagyenyedi szővőgyárból

Árjegyzék ingyen küldetk.

